

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра загального та германського мовознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛАТИНСЬКА МОВА

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Міжнародне і європейське право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

Івано-Франківськ - 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Латинська мова
Викладач (-і)	Паньків Уляна Любомирівна, доц., к.філол.н., доцент кафедри загального та германського мовознавства
Контактний телефон викладача	(0342) 596010
Е-mail викладача	Паньків Уляна Любомирівна uliana.pankiv@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kzigm.pnu.edu.ua/ графік-контролю-самостійної-роботи-студент/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Латинська мова</u> як один із практичних лінгвістичних курсів у цілісній системі університетської підготовки студента передбачає ознайомлення з історичним розвитком, фонетикою, лексикою та граматикую як структурними компонентами класичної мови, що стала основою європейської правничої термінології. У міждисциплінарному поєднанні з іншими науками (історією держави і права зарубіжних країн, історією держави і права України, теорією держави і права зарубіжних країн, історією Римського права, історією України, філософією права) вона посідає особливе місце у професійному становленні майбутніх юристів. Запропоновані для вивчення у цьому курсі питання про походження латинської мови, її графіку та фонетику, нормативну граматику, лексичний склад і синтаксичні особливості формують осмислений підхід до наукового опрацювання писемних джерел із юриспруденції. Латинська мова часто у дуже відмінний спосіб функціонувала на різних етапах розвитку європейської цивілізації та обслуговувала різні суспільно-історичні формації. Її запровадження в освітньому просторі завжди свідчило про орієнтацію на загальноєвропейські культурні зразки. Усвідомлення виняткової ролі латини у створенні Римського права та формуванні міжнародної юридичної термінології, яка часто відокремлювалася від загальноживаної лексики завдяки спеціалізації значення, сприятимуть її практичному використанню у фаховій комунікації.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни «Латинська мова» є пізнання та усвідомлення її структурної організації як писемної мови джерел римського цивільного права та лексичного фундаменту міжнародної юридичної термінології.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення навчальної дисципліни «Латинська мова» є з'ясування ролі та місця латинської мови в історії античності та формуванні засад Римського права; її використання як реального засобу усного та писемного спілкування періоду Римської імперії; засвоєння правил фонетики і графіки; вивчення нормативної граматики (самостійні і службові частини мови та їх основні характеристики, системи особових закінчень дієслів та відмінкових закінчень іменників; використання прикметників у загальноживаних та сталих словосполученнях; найуживаніші синтаксичні конструкції та специфіка їх перекладу); вивчення лексичного мінімуму як етимологічної основи українських загальноживаних латинізмів та юридичних термінів; використання теоретичних знань для перекладу латинськомовних джерел з історії права України та країн Європи різних хронологічних епох.</p>	

4. Результати навчання (компетентності)

Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні набути:

Загальні компетентності:

здатність учитися і здобувати нові знання та вміння, що необхідні для особистісного розвитку, соціальної інтеграції та професійної реалізації;

уміння самостійно опрацьовувати різні інформаційні джерела, знаходити потрібну інформацію та критично її аналізувати;

здатність на належному науково-методичному рівні проводити наукові дослідження;

уміння працювати індивідуально та в команді.

Фахові компетентності:

навички критичного і логічного мислення, що допоможуть осмислено оцінювати усталені традиції використання латинської мови на різних етапах розвитку європейської цивілізації, їх суспільно-історичну зумовленість та залежність від системи гуманітарних цінностей, особливостей світосприйняття кожного окремого народу, що використовував цю мову для своїх наукових та просвітницьких потреб;

уміння використовувати теоретичні знання латинських юридичних термінів і понять при практичному вивченні інших європейських мов світу;

уміння усно і писемно засвоювати і відтворювати тексти різних періодів розвитку латинської мови;

здатність поєднувати на міждисциплінарному рівні теоретичні знання з латинської лексики, граматики та синтаксису для практичного аналізу, самостійного перекладу та інтерпретації писемних джерел права та його історії;

здатність розуміти походження латинських загальноживаних фразеологізмів та знаходити їх відповідники у сучасних європейських мовах;

професійно коректне оволодіння латинською юридичною термінологією як в українському графічному засвоєнні, так і мовою оригіналу;

уміння науково оцінювати сучасні лексикографічні інформаційні ресурси стосовно їх репрезентативності для перекладу латинського тексту.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	18
практичні заняття	30
самостійна робота	52

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
4	081 Право	2	вибірковий

Тематика курсу

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.

Модуль I. Огляд історії латинської мови. Фонетика і графіка.

Тема №1. Огляд історії латинської мови: виникнення і становлення, періодизація розвитку, особливості використання у різних суспільних формаціях.	2	2	2
Тема №2. Латинський алфавіт, його походження та використання у графіці сучасних європейських мов. Фонетика: правила вимови голосних, приголосних та їх сполучень. Особливості наголошування.	2	2	4
Тема №3. Латинська мова як джерело наукової термінології та юридичної лексики. Формування української правничої терміносистеми.	2	2	4

Модуль II. Граматика. Морфологія. Лексика.			
Тема № 4. Граматична система латинської мови. Частини мови, їх загальна характеристика. Дієслово у часах недоконаного та доконаного виду активного і пасивного стану. Наказовий спосіб.	4	6	10
Тема №5. Іменник: основні категорії, словникова форма, поділ на відміни, парадигма відмінювання, базова іменникова латинська юридична термінологія.	4	8	14
Тема №6. Прикметник: граматична характеристика, поділ на відміни, узгодження з іменником, вживання у сталих словосполученнях, ступені порівняння, явище суплетивізму.	2	4	6
Тема №7. Незмінювані та службові частини мови: лексикографічна фіксація, функції та особливості вживання.	-	2	2
Тема №8. Дієприкметник як особлива форма дієслова та етимологічна основа українських загальнонавчаних та спеціалізованих латинізмів.	2	2	2
Тема №9. Шляхи формування юридичної фразеології.	-	2	4
Тема №10. Латинська мова у сучасному освітньому юридичному просторі.	-	-	2
ЗАГ.:	18	30	52
6. Система оцінювання курсу			
Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.4 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 12.10.2010 р. (зі змінами, внесеними Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту, протокол №5 від 28 лютого 2017 р.) – <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/.</i>		
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами одної письмової модульної контрольної роботи. Робота виконується на 12 практичному занятті та охоплює весь зміст навчальної дисципліни. На контрольну роботу виносяться термінологічне завдання, яке оцінюється у 10 балів, практичне завдання з перекладу, які оцінюються у 20 балів та 5 тестових завдань, які оцінюються у 20 балів. Максимальний бал за контрольну роботу становить 50.		
Практичні заняття	Система оцінювання практичних занять визначена п.п. 4.6.1, 4.6.2 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника		
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються р. 5 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника		
7. Політика курсу			
<u>Письмові роботи:</u> Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік міститься в Методичних вказівках і завданнях для підготовки до			

практичних занять), письмових опитувань на практичних заняттях тощо, а також самостійних перекладів адаптованих латинських текстів зі словником – *Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри <https://ksigm.pnu.edu.ua/денна-форма-навчання/>.*

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропуски практичних лабораторних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/>).

8. Рекомендована література

1. Корж Н.Г., Луцька Ф.Й. Із скарбниці античної мудрості. 2-е вид., доп. і перероб. К. : Вища шк., 1994. 351 с.
2. Литвинов В.Д. Латинсько-український словник. К. :Українськіпропілеї, 1998. 710 с
3. Оленич Р. М. Латинська мова. 2-е вид., виправлене. Львів : Світ, 2001. 350 с
4. Скорина Л.П., Скорина О.А.Латинсько-український, українсько-латинський словник. Київ : Обереги, 2004. 447 с
5. Скорина Л.П., Чуракова Л.П. Латинська мова для юристів. Київ: Атіка, 2008. 416 с.

Викладач _____ доц. Паньків У.Л.